

Rapport

Raad van advies

huwelijk en echtscheiding

Generale Synode van de Gereformeerde Kerken Meppel 2017

Het auteursrecht van deze tekst berust hetzij bij de auteur, hetzij bij de Gereformeerde Kerken in Nederland. Voor alle zaken het auteursrecht betreffend kan contact opgenomen worden met het deputaatschap administratieve ondersteuning via: dao@gkv.nl.

Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand, of openbaar gemaakt, in wat voor vorm of op wat voor manier dan ook, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de rechthebbende, behoudens de uitzonderingen bij de wet gesteld.

Inhoudsopgave

1	Missie	3
2	Taken	3
3	Verantwoording	3
4	Studieopdracht	5
5	Conclusie	5
6	Samenstelling RvA en rooster van aftreden	6

Bijlagen

		7
1	Besluit GS Ede over Raad van Advies (Acta art. 24)	7
2	Besluit GS Ede over samenlevingsvormen (Acta Artikel 100)	7
3	Voorstel RvA	8
4	Instructie Raad van Advies	9
5	Uitspraken synodes	10

1 Missie

De Raad van Advies inzake huwelijk en echtscheiding (RvA) is voor het eerst ingesteld door de Generale Synode Amersfoort-Centrum 2005. De synode van Zuidhorn 2002-2003 besloot tot instelling van een voorlopige Raad, die ging functioneren onder het toenmalige deputaatschap huwelijk en echtscheiding. Deze Raad werd in februari 2003 geïnstalleerd, zodat er nu zo'n veertien jaar een dergelijk adviesorgaan ten behoeve van de kerken functioneert. De synodes na 2005 hebben steeds de RvA geprolongeed, omdat er nog steeds behoefte aan advies op dit gebied bestond in de kerken. De RvA heeft als missie de kerkelijke afspraken die de kerken rond huwelijk en echtscheiding hebben gemaakt, met name door de synode van 2005, die in 2008 enigszins zijn aangepast, te verduidelijken als een kerkenraad erom vraagt, en om die besluiten te hanteren bij de advisering aan kerkenraden die vragen stellen rond echtscheiding (bijv. wel of geen tuchttoefening), bij het sluiten van een tweede huwelijk na echtscheiding en de huwelijksbevestiging van zo'n tweede huwelijk. Met name zijn de vragen om advies gegaan over uitzonderingen op de uitspraak dat 'in principe in de Gereformeerde Kerken hertrouwen na een scheiding niet passend wordt geacht bij de stijl van het Koninkrijk van Christus'. De RvA tracht op grond van de door de kerkenraad aangeleverde stukken een oordeel te vormen en geeft dan zo objectief mogelijk advies.

2 Taken

De opdrachten aan de RvA staan vermeld in de Instructie die de GS Amersfoort-Centrum 2005 heeft vastgesteld en die door opeenvolgende synodes is aangepast.

De instructie geeft aan:

- a. De RvA heeft als taak het adviseren van kerkenraden inzake vragen over samenwonen, echtscheiding, scheiding van tafel en bed, toepassing van de kerkelijk tucht daaronder begrepen, en hertrouwen (artikel 1).
- b. Daarnaast wordt genoemd dat de RvA de kerkenraden zal blijven informeren omtrent de vernieuwde uitgangspunten en richtlijnen (artikel 1, lid b).
- c. En: de RvA onderhoudt een website voor het informeren van kerken en kerkleden over huwelijksvoorbereiding, huwelijks catechese, huwelijks counseling e.d. (artikel 6).

We zien het als de kerntaak dat kerkenraden op hun verzoek advies ontvangen in aan de Raad voorgelegde situaties van echtscheiding, tuchtuitoefening, hertrouwen (en de bevestiging van dit tweede huwelijk).

3 Verantwoording

De instructie geeft aan: de RvA rapporteert telkens aan de volgende generale synode omtrent de aantallen aangevraagde en verstrekte adviezen, alsmede de aard van die adviezen (artikel 7). Daaraan wil de RvA nu voldoen.

Advies

Ad 2a. De RvA heeft in de afgelopen periode aan een aantal kerkenraden op hun verzoek, advies uitgebracht. In totaal zijn in de periode november 2013 (datum rapport aan vorige synode) tot heden negen adviezen gegeven (in een vergelijkbare periode 2011-2013 waren het er zestien). In totaal zijn er zolang de RvA functioneert honderdtien adviezen uitgebracht aan kerkenraden. De RvA concludeert dat er wel behoefte is geweest aan een dergelijk adviesorgaan. Maar het is ook duidelijk dat het vragen om advies door kerkenraden afneemt. In de eerste jaren kwamen er veel vragen, vooral rond de kerkelijke bevestiging van een tweede huwelijk (na echtscheiding), maar die vragen werden steeds minder. Dit zal te maken kunnen hebben met het vertrouwd raken met de kerkelijke uitspraken over

hertrouwen, maar kan ook betekenen dat de RvA als adviesorgaan wat buiten beeld is geraakt (dit kan ook gelden voor de betreffende synodebesluiten), en dat de kerkenraden op dit punt een eigen koers varen.

De meeste vragen komen binnen via een e-mail aan voorzitter of secretaris, andere worden via de website gesteld. De meeste verzoeken om advies voldeden aan de vereisten (zie art. 3, Instructie). De voorzitter gaat eerst na of ook voldaan is aan het vereiste dat betrokken gemeentelid/leden kennis dragen van de adviesvraag (zie het bepaalde in art. 3). In een enkel geval wordt, voordat de vraag om advies in behandeling wordt genomen, de kerkenraad verzocht om betrokkenen in te lichten over het gedane verzoek om advies of om van hem/haar een eigen zienswijze te vragen. Het is in de afgelopen periode niet nodig geweest een kerkenraad of betrokken gemeentelid te horen (ook art. 3). De informatie die schriftelijk aangereikt werd, en soms op verzoek van de RvA nog aangevuld, was voor de RvA voldoende om advies te kunnen uitbrengen.

De gegeven adviezen hadden in grote lijnen betrekking op: hoe om te gaan met gemeenteleden die samenleven en een contract daarvoor hebben gemaakt; hoe om te gaan met een geregistreerd partnerschap; moet bij samenwonen tucht geoefend worden; moet bij een relatie die na echtscheiding is aangegaan, tucht geoefend; kan een tweede huwelijk gesloten worden.

Naast de adviesvragen zoals hierboven weergegeven kwam er ook een vraag of het uitwisselen van gegevens tussen kerkenraden rond een scheiding niet strijdig is met de Wet bescherming Persoonsgegevens. Bij het schrijven van dit rapport moet de RvA zich daar nog over buigen.

Ook wordt de RvA telefonisch benaderd, vaak in de persoon van de voorzitter van de RvA omdat hij als aanspreekpunt geldt. Het is meestal een predikant die een situatie voorlegt en vraagt hoe verder te handelen. Het is dan geen formele adviesvraag in de zin van dat de RvA als geheel een oordeel moet geven (als bedoeld in art. 3, Instructie), maar meer een verzoek om mee te denken in een situatie. Via de e-mail of website komen ook van particulieren vragen binnen. De vragenstellers ontvangen een reactie. Omdat de RvA bedoeld is om kerkenraden te adviseren wordt bij een dergelijke reactie steeds ook aangegeven dat dit advies op persoonlijke titel is.

De RvA gaat niet na of zijn advies ook opgevolgd wordt (het is ook slechts een advies en de kerkenraad blijft verantwoordelijk), wel blijkt uit reactie die de RvA zo nu en dan ontvangt van een betrokken ouderling of predikant, dat men het uitgebrachte advies waardeert en ermee kan werken.

Informereren

Ad 2b. De RvA leest deze opdracht zo, dat indien er nieuwe uitgangspunten en richtlijnen door de synode vastgesteld worden de RvA kerkenraden daarover zal inlichten. Het kan niet de bedoeling zijn dat de RvA steeds opnieuw de kerkenraad dezelfde 'uitgangspunten en richtlijnen' gaat aanreiken.

Website

Ad 2c. De website rond huwelijkstoerusting - www.huwelijkstoerusting.gkv.nl - wordt beheerd en waar nodig aangevuld. Door middel van deze website kan RvA de kerken dienen met het geven van informatie over mogelijkheden tot huwelijkstoerusting. Daarnaast staan op deze site een tachtigtal preken (met als onderwerpen: huwelijk, seksualiteit, het zevende gebod enz.), en verder worden artikelen genoemd over deze onderwerpen, en zijn links opgenomen naar diverse instanties. De website wordt vrij regelmatig bezocht, zo laten bezoekcijfers zien.

4 Studieopdracht

De synode van Harderwijk gaf aan deputaten relatie kerk en overheid (RKO) samen met de RvA de opdracht advies uit te brengen hoe je als kerken omgaat met de verschillende samenlevingsvormen van man en vrouw die publiek en juridisch vastgelegd zijn en hoe die samenlevingsvormen kunnen voldoen aan wat in de bijbel staat over het huwelijk. Het door beide deputaatschappen geschreven studierapport is besproken door de synode van Ede en hier kwam een vervolgoopdracht aan beide deputaatschappen uit voort.

Daarom is er eerst een gesprek geweest tussen vertegenwoordigers van diverse reformatorische kerken om mogelijk tot een gezamenlijk standpunt te komen. Dat bleek niet mogelijk te zijn. Daarom zijn de beide deputaatschappen zelfstandig verder gegaan. Dit resulteerde in een vervolgrapport en voorstellen. Van de kant van de RvA wordt hierbij opgemerkt dat we ons niet geheel kunnen vinden in de conceptvoorstellen zoals ze er liggen. De RvA betreurt het dat we als kerken blijkbaar niet een stap kunnen zetten richting een aanbeveling ook een geregistreerd partnerschap, onder voorwaarden, te accepteren. Het komt ons voor dat vanwege de volledige juridische gelijkstelling van het geregistreerd partnerschap en het huwelijk er geen goede grond meer zou zijn voor de kerken om die verschillend te beoordelen. Maar de RvA komt niet met een 'alternatief' voorstel. Voor dit rapport en voorstellen wordt korthedshalve verwezen naar (de bijlage bij) het rapport dat deputaten RKO hebben uitgebracht.

5 Conclusie

De RvA heeft in deze rapportperiode negen adviezen uitgebracht, zoals bedoeld in de instructie. Dat is niet zoveel als je het over drie jaar beziet, maar toch stelt de RvA vast dat hiermee wel evenveel kerkenraden en daarnaast particulieren geholpen zijn.

De opdracht van opvolgende synodes is geweest dat de RvA zich ook bezint op de eigen taak en de synode adviseert over het voortzetten van advisering (zie Acta GS Ede, art. 24, Besluit 3). De RvA heeft zich ook nu weer bezonnen en constateert dat het vragen van advies afneemt. Moet een RvA blijven bestaan? Aan de ene kant voorziet een dergelijk orgaan in een behoefte. Enkele kerken hebben er profijt van kunnen trekken. Maar toch komt de RvA tot de conclusie dat het niet nodig is dat deze synode opnieuw een dergelijk deputaatschap benoemt. Daar komt bij dat alle leden van het huidige deputaatschap in 2017 aftredend zijn. De huidige voorzitter heeft er al extra termijn opzitten (vier termijnen dus), de secretaresse is voor drie jaar benoemd en had aangegeven slechts voor één termijn beschikbaar te zijn en de andere leden treden in 2017 af. En een geheel nieuw deputaatschap zou eerst weer de nodige knowhow moeten opbouwen voordat er in lijn met de tot op heden uitgebrachte adviezen adequaat geadviseerd kan worden.

Hoe dan verder?

De RvA doet de suggestie dat kerken voor advies terecht zouden kunnen bij het Praktijkcentrum. Dat vraagt mogelijk aanpassing aan de opdracht van het Centrum. En wellicht moet bij het Centrum vanuit de huidige RvA dan enige expertise ingebracht worden, want dit soort adviezen vraagt wel bepaalde deskundigheid; die expertise willen enkele van de huidige leden wel bieden.

Het is wenselijk dat de website blijft bestaan en deze zou ook door het Praktijkcentrum beheerd kunnen worden.

6 Samenstelling RvA en rooster van aftreden

De Raad van Advies bestaat uit vijf leden en is zodanig samengesteld dat daartoe in elk geval behoren een ethicus, een kerkrecht deskundige, een jurist, een (al dan niet gedragswetenschappelijke) hulpverlener en zo mogelijk een ervaringsdeskundige of een gedragswetenschapper. Voor elk lid wordt een plaatsvervangend lid benoemd (art. 2 instructie). Dit laatste is in de praktijk niet haalbaar gebleken, zodat de synode van Ede volstond met de benoeming van drie secundi.

Als primi zijn benoemd – met tussen () het jaar van aftreden:

mevr. S. van Aalderen – van der Gaast (2017)

ds. J. van Benthem (2017)

mr J.W.A. van Dommelen (2017)

ds. H.J. Siegers - voorzitter (2017)

drs. H. Snoeijer-Hoekstra - secretaris (2023) – in de Acta synode Ede staat wel genoemd dat ze herbenoemd kan worden tot 2023, maar omdat ze al eerder in de RvA heeft gefunctioneerd, had ze aangegeven slechts voor één periode benoembaar te zijn, dus tot 2017.

Als secundi:

mevr. G.C. Assink-Willems (2020)

mevr. Mr N. Barské-Gelling (2020)

ds. K. de Vries (2020)

Als adviseurs:

prof. dr. A.L.Th. de Bruijne

prof. dr. M. te Velde

De hoogleraar Ethiek en (nu emeritus) hoogleraar Kerkrecht van de Universiteit waren als adviseurs aan de RvA toegevoegd. De GS Zuidhorn 2002-2003 gaf als grond voor de instelling van de RvA mede aan: 'kerkenraden vragen vaak incidenteel advies aan docenten uit Kampen. Zij geven dit op persoonlijke titel en vooral vanuit hun theologische deskundigheid. Het is wenselijk dat deze advisering een meer kerkelijk, minder vrijblijvend en op meer soorten deskundigheid steunend karakter ontvangt'. Van hieruit is de wenselijkheid ontstaan deze beide adviseurs bij het advieswerk te betrekken. Ze dachten mee vanuit hun deskundigheid, maar droegen niet de verantwoordelijkheid voor de adviezen die de RvA uitbrengt.

Bijlagen

1 Besluit GS Ede over Raad van Advies (Acta art. 24)

Materiaal:

rapport van de Raad van Advies inzake huwelijk en echtscheiding (H&E 30-01-2014).

Besluit 1:

de leden van de Raad van Advies H&E decharge te verlenen.

Besluit 2:

opnieuw deputaten te benoemen als Raad van Advies H&E en dezen op te dragen volgens de door de generale synode vastgestelde instructie te werken. (instructie opgenomen in Acta GS Ede, bijlage 3-10)

Besluit 3:

de Raad van Advies op te dragen zich te bezinnen op de eigen taak en de komende generale synode te adviseren over het voortzetten van advisering door de Raad van Advies.

Besluit 4:

in de instructie, zoals voor het laatst vastgesteld door de GS Harderwijk (Acta art. 34) de volgende artikelen opnieuw te formuleren:

- a. artikel 1: De Raad van Advies (RvA) heeft als taak het adviseren van kerkenraden inzake vragen over samenwonen, echtscheiding, scheiding van tafel en bed, toepassing van de kerkelijk tucht daaronder begrepen, en hertrouwen.
Ook zal de RvA de kerkenraden blijven informeren omtrent de uitgangspunten en richtlijnen inzake huwelijk en echtscheiding.
- b. artikel 6: De RvA onderhoudt een website voor het informeren van kerken en kerkleden over huwelijksvoorbereiding, huwelijks catechese, huwelijks counseling e.d.

Grond:

er is niet alleen nog steeds behoefte aan advisering en voorlichting in concrete situaties, maar ook de blijvende noodzaak van voorlichting aan kerkenraden over de geldende uitgangspunten en richtlijnen.

Besluit 5:

de Raad van Advies gedurende de periode 2014–2017 een budget te verlenen van € 750 per jaar (in totaal € 2.250).

2 Besluit GS Ede over samenlevingsvormen (Acta Artikel 100)

Huwelijk en samenlevingsvormen (n.a.v. GS Harderwijk, Acta art 17)

Materiaal:

Studierapport "Huwelijk en Samenlevingsvormen", bijlage bij de rapporten van de Raad van Advies inzake Huwelijk en Echtscheiding (H&E) en deputaten relatie kerk en overheid (RKO).

Besluit:

- a. in reactie op het verzoek van deputaten aan de generale synode om aan te geven of de in het studierapport ontwikkelde denklijnen een goede richting wijzen of niet, daarover nog geen uitspraak te doen;

- b. het deputaatschap RKO samen met het deputaatschap H&E opdracht te geven om te onderzoeken of er bij andere kerken bereidheid is om gezamenlijk deze zaak te bestuderen en tot een breed gedragen besluit te komen, en daarover aan de volgende synode te rapporteren;
- c. uit te spreken dat voor het huwelijk als een totale levensgemeenschap van één man en één vrouw, rechtsgeldig aangegaan voor het leven, in de huidige maatschappij het burgerlijk huwelijk de meest passende vorm is;
- d. in afwachting van een definitief besluit inzake de verschillende samenlevingsvormen de kerkenraden op te roepen erop toe te zien dat bij het aangaan van een geregistreerd partnerschap de betreffende man en vrouw elkaar trouw beloven voor het leven;
- e. de kerkenraden aan te bevelen het rapport-onderdeel over de 'bijbelse uitgangspunten' te verwerken in hun onderwijs en toerusting van gemeenteleden en het rapport-deel over 'achtergronden van het moderne samenwonen' te gebruiken bij hun pastoraat aan gemeenteleden die samenwonen.

Gronden:

1. deputaten vonden elkaar niet bij twee centrale aspecten van de in het studierapport ontwikkelde denklijnen:
 - a. de invoering van een 'huwelijk in bijbelse zin' naast het in de wet vastgelegde 'burgerlijk huwelijk' en de andere wettelijke relatievormen 'geregistreerd partnerschap' en 'samenlevingscontract';
 - b. de conclusie dat het verschil tussen burgerlijk huwelijk en geregistreerd partnerschap niet langer als principieel van karakter kan worden beschouwd, en oordeelden zelf dat dit visieverschil tot voortgaande bezinning zou moeten leiden;
2. het studierapport biedt een verantwoorde omschrijving van het spreken van de bijbel over het huwelijk, een in grote lijnen overtuigende analyse van de realiteit van het samenwonen en van de verschillende wettelijke vormen maar biedt nog onvoldoende om te kunnen beslissen of de kerken zich in een eigen regelgeving rond kerkelijke erkenning en bevestiging van een huwelijk voortaan moeten richten naar een eigen bijbelse huwelijksdefinitie in plaats van uit te gaan van het bestaande burgerlijk huwelijk;
3. deputaten wijzen terecht op het feit dat overleg met andere kerken nodig is bij een dermate centraal onderwerp als de omgang met het burgerlijk huwelijk en de plaats die de kerk inneemt bij het aangaan van huwelijken door haar leden;
4. er is de wettelijke mogelijkheid om het geregistreerd partnerschap aan te vullen met bepalingen die passen bij het kerkelijk spreken over het bijbelse huwelijk;
5. het studierapport bevat waardevolle inzichten en richtlijnen voor de pastorale en kerkrechtelijke praktijk.

3 Voorstel RvA

Materiaal:

rapport van de Raad van Advies inzake huwelijk en echtscheiding

Besluit 1:

de leden van de Raad van Advies H&E decharge te verlenen;

Besluit 2:

niet opnieuw deputaten te benoemen als Raad van Advies H&E;

Grond:

De synode stemt in met de conclusie van de Raad van Advies dat er onvoldoende reden is het advieswerk van de Raad voort te zetten.

4 Instructie Raad van Advies

Artikel 1 doelstellingen

De Raad van Advies (RvA) heeft als taak het adviseren van kerkenraden inzake vragen over samenwonen, echtscheiding, scheiding van tafel en bed, toepassing van de kerkelijk tucht daaronder begrepen, en hertrouwen.

Ook zal de RvA de kerkenraden blijven informeren omtrent de vernieuwde uitgangspunten en richtlijnen.

Artikel 2 samenstelling/organisatie/informatie

De RvA bestaat uit in beginsel vijf leden, die lid zijn in volle rechten van één van de gereformeerde kerken vrijgemaakt in Nederland. Het lidmaatschap van de RvA eindigt van rechtswege indien aan deze eis niet langer wordt voldaan. Voor elk lid wordt een plaatsvervangend lid benoemd. Indien door tussentijds aftreden een vacature ontstaat die niet door een plaatsvervangend lid kan worden opgevuld zal het lidmaatschap vacant blijven tot aan de eerstvolgende generale synode (GS).

Benoeming vindt plaats door de GS. De zittende leden van de RvA dienen daartoe tijdig een voorstel aan de GS te doen. De benoeming vindt plaats voor de periode tot aan de eerstvolgende reguliere GS. Herbenoeming van de leden is ten hoogste drie keer mogelijk.

De RvA is zodanig samengesteld dat daartoe in elk geval behoren een ethicus, een kerkrecht deskundige, een jurist, een (al dan niet gedragswetenschappelijke) hulpverlener en zo mogelijk een ervaringsdeskundige of een gedragswetenschapper. De RvA kan zo nodig externe adviseurs raadplegen.

De RvA wijst uit zijn midden een voorzitter en secretaris aan. De secretaris treedt als contactpersoon van de RvA op.

De RvA draagt er zorg voor dat zijn bestaan en functie bij de kerken bekend is.

De RvA stelt een huishoudelijk reglement vast waarin onder meer een rooster van aftreden is opgenomen. Dit rooster dient de continuïteit van de RvA zoveel mogelijk te waarborgen.

Artikel 3 adviesaanvraag

Een kerkenraad kan de RvA schriftelijk, bij voorkeur door middel van een e-mail, in een concrete situatie om advies vragen inzake vragen rond (echt)scheiding en/of hertrouwen, toepassing van tucht daaronder begrepen. De adviesaanvraag bevat een zo volledig mogelijk overzicht van alle relevante feiten en omstandigheden en vermeldt tevens op welke punten advies wordt gevraagd.

Bij de aanvraag dient te zijn gevoegd:

- de eigen door hem/haar ondertekende zienswijze van het betrokken kerklid, en indien deze niet van de betrokkene kan worden verkregen;
- een door het betrokken kerklid "voor gezien" ondertekende adviesaanvraag, waaruit blijkt dat het kerklid kennis heeft genomen van de aanvraag doch geen aanleiding ziet daarop in de richting van de RvA te reageren, en als deze niet kan worden verkregen;
- een verklaring van de kerkenraad dat het betrokken kerklid door woord of gedrag onmiskenbaar te kennen heeft gegeven niet te willen reageren op de adviesaanvraag in de richting van de RvA.

De RvA kan schriftelijk of mondeling nadere informatie opvragen.

Indien de kerkenraad en of het kerklid te kennen geeft te willen worden gehoord door de RvA, zullen twee leden van de RvA hiertoe overgaan. Daarvan wordt verslag gehouden en dit gaat tot het adviesdossier behoren.

Artikel 4 advisering

De RvA is bevoegd een adviesaanvraag te weigeren indien blijkt dat de betrokken kerkenraad naar het oordeel van de RvA zelf niet voldoende heeft getracht tot een oplossing te komen of de adviesaanvraag buiten het taakveld van de RvA ligt. Het advies of de weigering daarvan wordt schriftelijk aan de

kerkenraad uitgebracht, in beginsel binnen zes weken nadat de RvA de benodigde informatie heeft ontvangen. Het advies is gemotiveerd en bevat een beknopte opsomming van de informatie waarover de RvA heeft beschikt.

Het advies is gebaseerd op de Schrift en houdt onder meer rekening met hetgeen rond huwelijk, echtscheiding, hertrouwen en tucht is besloten door de GS Amersfoort 2005.

Artikel 5 geheimhouding/archief

Het advies is gericht aan de kerkenraad en wordt in afschrift aan het betrokken kerklid gezonden. De RvA neemt geheimhouding in acht. De secretaris treedt als archivaris van de RvA op.

Artikel 6 voorlichting

De RvA onderhoudt een website voor het informeren van kerken en kerkleden over huwelijksvoorbereiding, huwelijks catechese, huwelijks counseling e.d.

Artikel 7 rapportage

De RvA rapporteert telkens aan de volgende GS omtrent de aantallen aangevraagde en verstrekte adviezen alsmede de aard van die adviezen, met inachtneming van het in het artikel 5 bepaalde. Voorts wordt gerapporteerd omtrent de aan de kerkenraden verstrekte voorlichting en eventueel ontwikkelde programma's alsmede de daarmee opgedane ervaringen. In de rapportage wordt al datgene vermeld dat de RvA wenselijk acht om tot een zo volledig mogelijke en inzichtelijke rapportage te komen. De RvA is gehouden vragen van de GS omtrent zijn functioneren en de uitgebrachte adviezen te beantwoorden en daarover zo nodig nadere verantwoording af te leggen.

Artikel 8 kosten

De aan de advisering verbonden reis- en administratieve kosten kunnen bij de betrokken kerkenraad door de RvA in rekening worden gebracht.

De RvA stelt telkens ten behoeve van de volgende GS een overzicht van de gemaakte kosten op en dient een begroting van de uitgaven in aan de hand waarvan de GS het budget kan vaststellen.

Artikel 9 onvoorziene situaties

In onvoorziene situaties beslist de RvA en legt daarvan verantwoording af aan de eerstkomende GS.

5 Uitspraken synodes

Door achtereenvolgende synodes zijn uitspraken over huwelijk en echtscheiding gedaan, te beginnen met de GS Amersfoort-Centrum (2005).

De RvA heeft deze hieronder samengebracht, zodat voor ieder duidelijk kan zijn welke besluiten vigerend zijn. Voorwaarde is dan wel dat ze in de synodale Acta worden opgenomen.

a. Uitspraak over kerkelijke bevestiging van nieuw huwelijk na echtscheiding

(Acta GS Amersfoort-Centrum 2005, art. 57, gewijzigd in Acta GS Zwolle-Zuid 2008, art. 35, art. 37).

uit te spreken, dat in principe in de Gereformeerde Kerken hertrouwen na een scheiding niet passend wordt geacht bij de stijl van het Koninkrijk van Christus. Wanneer een kerkenraad om gegronde redenen niettemin met een volgend huwelijk instemt, ziet hij, op dezelfde wijze als bij een eerste huwelijk, toe op de kerkelijke bevestiging ervan. De kerkenraad ziet daarbij tevens toe op een, voor zover noodzakelijk, aan de omstandigheden aangepast gebruik van het formulier voor de kerkelijke bevestiging van het huwelijk.

Gronden:

1. de Heilige Schrift legt alle nadruk op Gods bedoeling met het huwelijk als een levenslange verbintenis (Mat. 19:6);

2. het past bij de stijl van het koninkrijk, zoals de Here Jezus ons die geleerd heeft, grote nadruk te leggen op het karakter van het gegeven jawoord. Een eenmaal gegeven belofte van trouw blijft gelden, zolang de andere partij nog geen volgend huwelijk gesloten heeft;
3. kerkenraden houden een eigen verantwoordelijkheid t.a.v. de vraag of een tweede huwelijk na echtscheiding aanvaardbaar is en kerkelijk bevestigd kan worden.

b. Uitgangspunten en richtlijnen

Zoals vermeld staat in Acta GS Amersfoort-Centrum 2005, art. 57, besluit 6 en grond, gewijzigd in 2008, art. 35 'Revisieverzoek Acta GS Amersfoort-C, art. 57, besluit 3, besluit 2 en grond, gewijzigd in 2008, art. 37 'Revisieverzoek Acta GS Amersfoort-C, art.57, besluit 3, besluit 3-4 en gronden.

Uitgangspunten

1. Het huwelijk is door de Here ingesteld. Deze hechte band tussen man en vrouw mag niet door mensen ontbonden worden (Gen. 2:24; Mal. 2:14-16; Mat. 19:3-9; 1 Kor. 7:10-11). Echtscheiding is een ernstig kwaad, dat zoveel mogelijk voorkomen en bestreden moet worden. Leven naar de stijl van het koninkrijk van Christus betekent dat we bij alle huwelijksmoeiten inzetten op verzoening en herstel van de relatie.
2. Indien een huwelijk ten gevolge van zonden of door de gevolgen van de zondeval is aangetast, dient in navolging van Christus middels berouw, vergeving en verzoening gestreefd te worden naar het herstel van de huwelijksband en/of in de weg van zelfverloochening de huwelijksband zoveel mogelijk te worden bewaard. Daarbij kan echter blijken dat in een echtscheiding moet worden berust.
3. In geval van de feitelijke beëindiging van de huwelijksband past het het meest bij de stijl van het koninkrijk van Christus het huwelijk formeel in stand te laten en te kiezen voor een oplossing waarbij de partners onderling afspraken maken en (doen) vastleggen of voor scheiding van tafel en bed.
4. Ook in de hiervoor bedoelde situaties blijft de gegeven trouwbelofte van kracht, zolang een van de beide partijen nog geen ander huwelijk heeft gesloten. Daarom past hertrouwen na een scheiding in principe niet bij de stijl van het koninkrijk van Christus.
5. Besluit een kerkenraad niettemin in te stemmen met het sluiten van een volgend huwelijk, dan ziet hij, op dezelfde wijze als bij een eerste huwelijk, toe op de kerkelijke bevestiging ervan. Hij ziet daarbij tevens toe op een, voor zover noodzakelijk, aan de omstandigheden aangepast gebruik van het formulier voor de kerkelijke bevestiging van het huwelijk.

Richtlijnen

1. Wanneer zich een scheiding dreigt voor te doen in het huwelijk van kerkleden, zal de kerkenraad zijn herderlijke zorg voor de betrokkenen gestalte geven in troost, bemoediging en vermaan. Indien de kerkenraad op basis van gesprekken met betrokken partijen zich een oordeel vormt over de situatie, zal dit oordeel geargumenteed in de notulen worden vastgelegd.
2. Indien de kerkenraad behoefte heeft aan advies, bijvoorbeeld indien tussen de kerkenraad en de betrokken gemeenteleden verschil van inzicht blijft bestaan over de vraag of in de beëindiging van het huwelijk en/of een opvolgend huwelijk moet worden berust in het licht van Gods Woord, dan kan de kerkenraad advies vragen aan de Raad van Advies. Ook kan de kerkenraad naar art. 41 K.O. advies vragen aan de classis.
3. Indien betrokkenen (of één van hen) vertrekken naar een andere gemeente, gedurende de tijd dat de sub 3 genoemde situatie zich voordoet, wordt aan de kerkenraad aldaar beknopt de informatie verstrekt die noodzakelijk is voor de overdracht van de ambtelijke zorg. Voordat de andere kerkenraad wordt ingelicht, zal de betrokken broeder en/of zuster op de hoogte worden gesteld van de inhoud van deze informatie.
4. Is de echtscheiding een feit geworden, dan wordt op de attestatie vermeld: "deze broeder/zuster is gehuwd geweest. Het huwelijk werd op (datum) ontbonden door echtscheiding. Hij/zij was op dat moment lid van de Geref. Kerk te..."

Indien een kerkenraad nadere informatie nodig heeft, met name ter beoordeling van een eventuele nieuwe huwelijksluiting, zal hij met medeweten van de betrokkene zich wenden tot de raad van de in de attestatie genoemde kerk.

5. Overleg zal plaatsvinden tussen kerkenraden die met dezelfde huwelijksbreuk en echtscheiding te maken krijgen. De resultaten van dit overleg zullen schriftelijk worden vastgelegd. Indien zich tussen de betrokken kerkenraden een verschil voordoet in de beoordeling van een huwelijksbreuk en zij tot verschillende oordelen komen ten aanzien van tuchttoefening en/of kerkelijke bevestiging van een nieuw huwelijk, zal aan de Raad van Advies dan wel de classis van de kerk die in de desbetreffende zaak een beslissing moet nemen, advies worden gevraagd.
6. In situaties van echtscheiding of hertrouwen, waarbij sprake is van verwerping van vermaan en verharding in de zonde, zal de kerkenraad censuur toepassen naar art. 76 K.O. Een kerkenraad zal de aanvullende maatregel toepassen in situaties die bekend zijn geworden in de gemeente en waar het uitblijven van een publiek signaal ondermijnende effecten kan hebben op anderen. De mededeling aan de gemeente kan zowel plaatsvinden in situaties waarin een kerkenraad betrokkene(n) niet afhoudt van het heilig avondmaal als in situaties waarin daarvan (nu of later) wel sprake kan zijn.
7. Het verdient aanbeveling dat elke kerkenraad een huwelijks catechese verzorgt en dat het volgen van die catechese krachtig wordt gestimuleerd voor hen die zich op hun huwelijk voorbereiden en te zijner tijd een kerkelijke huwelijksbevestiging zullen aanvragen.